

INFORMACIJA O OBIMU I STRUKTURI
PRIVREDNIH DJELATNOSTI NA TERITORIJI PRIJESTONICE CETINJE
ZA 2019.GODINU

I OBLICI OBAVLJANJA PRIVREDNIH DJELATNOSTI

Važećim zakonskim propisima određeni su oblici obavljanja privrednih djelatnosti i to kao **preduzetnici, fizička lica, pravna lica i privredna društva** (ortačko društvo O.D., komandintno društvo K.D., akcionarsko društvo A.D., društvo sa ograničenom odgovornošću D.O.O. i dijelovi stranih društava).

A. **Preduzetnici** i fizička lica koja se bave privrednom djelatnošću na teritoriji Prijestonice Cetinje odnosno posjeduju odobrenje za obavljanje djelatnosti izdato od strane ovog Sekretarijata, ili su izvršili prijavljivanje djelatnosti podnošenjem prijave ovom Sekretarijatu zastupljeni su u sljedećoj strukturi:

Vrsta privredne djelatnosti	Godina				
	2019.	2018.	2017.	2016.	2015.
	Broj privrednih subjekata				
Trgovinska djelatnost	80	77	82	85	83
Ugostiteljska i turistička djelatnost	41	41	44	44	53
Zanatska djelatnost	17	17	19	25	26
Djelatnost javnog prevoza	19	16	13	15	12

Od 41 subjekta koji se bave ugostiteljskom i turističkom djelatnošću 25 su preduzetnici, a 16 su fizička lica od kojih se 11 bavi pružanjem ugostiteljskih usluga u **domaćinstvu** i to smještajem u sobama za iznajmljivanje (17 soba sa ukupno 33 ležaja), turističkim apartmanima (dvokrevetni i trokrevetni) i 3 stana za iznajmljivanje turistima smještajnih kapaciteta 9 ležaja. Pet (5) fizičkih lica bavi se pružanjem ugostiteljskih usluga u **seoskom domaćinstvu** koje se sastoje u degustaciji vina i drugih alkoholnih i bezalkoholnih pića kao i domaćih proizvoda iz sopstvene proizvodnje.

Zanatlije 17 zastupljeni sa sljedećim djelatnostima: frizeri 5, fotokopirnica 1, staklorezac 1, vodoinstalater 1, pranje motornih vozila 3, auto-električar 1, opravka i održavanje aparata za domaćinstvo 1, ugradnja stolarije 1, kamenorezac 1, auto-mehaničar 1 i usluge pripremanja publikacija za štampanje na računaru 1.

Javni prevoz putnika u dramskom saobraćaju - taxi prevoz putnika obavlja 19 preduzetnika sa ukupno 32 vozila.

B. Privredna društva i pravna lica

Poslovne jedinice koje posluju u okviru privrednih društava i pravnih lica, a posjeduju odobrenje za rad odnosno izvršili su prijavljivanje djelatnosti putem prijave ovom Sekretarijatu zastupljene su na sljedeći način:

Vrsta privredne djelatnosti	Godina

	2019.	2018.	2017.	2016.	2015.
	Broj privrednih subjekata				
Trgovinska djelatnost	240	248	253	257	257
Ugostiteljska i turistička djelatnost	72	71	71	68	62
Zanatska djelatnost	21	23	22	20	20
Djelatnost javnog prevoza	3	3	3	5	6

Od subjekata koji obavljaju ugostiteljsku i turističku djelatnost izdvajamo ugostiteljske objekte iz nadležnosti ovog Sekretarijata koji su i kategorisani od strane istog: restoran „Konak“ Zabrđe bb. , kategorija 4 zvjezdice vlasništvo DOO „No limit co“, restoran „Kole“ BCJ Br.12., kategorija 3 zvjezdice vlasništvo DOO „Nova varoš“.

Od strane ovog Sekretarijata izdato je 9 odobrenja za pružanje usluga iznajmljivanja vozila (poslovnice rent-a-car-a), 2 odobrenja za iznajmljivanje vozila i iznajmljivanje vozila sa uslugom vozača (poslovnica rent-a-car i limo service) i jedno odobrenje za pružanje usluga iznajmljivanje vozila sa uslugom vozača (poslovnica limo service).

Od turističkih usluga turistička ponuda Prijestonice obogaćena je organizovanjem razgledanja Lipske pećine kao i obavljanjem usluga koje uključuju sportsko-rekreativne i avanturističke aktivnosti u okviru avanturističkog parka na Ivanovim koritima.

Ministarstvo održivog razvoja i turizma je iz svoje nadležnosti izdalo odobrenja za sljedeće turističko-ugostiteljske objekte:

1. D.O.O. „Izbor“ Bar, Hotel „Grand“ Cetinje, kapaciteta 194 ležaja, kategorija tri zvjezdice,
2. Javna ustanova „Lovćen-Bečići“ Cetinje, mali hotel „Ivanov konak“ sa depadansom Ivanova korita, kapaciteta 26 ležaja, kategorija četiri zvjezdice,
3. Javna ustanova „Sportski centar“ Cetinje , Mali hotel „Sport-in“ Cetinje, kapaciteta 26 ležaja, kategorija dvije zvjezdice,
4. Javna ustanova „Lovćen-Bečići“ Cetinje, Omladinski hostel „Ivanova korita“ Ivanova korita, kapaciteta 175 ležaja,
5. JU „Lovćen-Bečići“ Cetinje, Turistička agencija „Ivanova korita“ Cetinje ul.Bajova br.2., (organizator putovanja),
6. Turistička agencija „Bon voyage“ – organizator putovanja, Balšića Pazar br.7.,
7. D.O.O. „Smokvica“ Budva - Nacionalni restoran „Vladika“ Jezerski vrh Lovćen,
8. D.O.O. „MKadijam“ Cetinje – etno selo Njeguši - Erakovići, smještajnog kapaciteta 30 ležaja,
9. D.O.O. „Niksan Čavor“ Kotor Hotel „Monte Rosa“ na Ivanovim koritima, smještajnog kapaciteta 60 ležaja, kategorija četiri zvjezdice,
10. D.O.O. „Monturs“ Cetinje, Turistička agencija „Mon Tours“ Cetinje Balšića Pazar bb., (posrednik u organizovanju putovanja),
11. D.O.O. „Gradska Cetinje“ Mali hotel „Gradska Cetinje“ Dvorski trg br.5., smještajnog kapaciteta 18 ležaja, kategorija 5 zvjezdica.

Zanatske i uslužne djelatnosti (21) zastupljene su u sljedećim oblicima:
- štamparska 1 (Štamparija A.D. „Obod“ Cetinje),

- frizersko-kozmetičarska 6 (D.O.O. „Belissima“ Cetinje, D.O.O. “Star taxi” Cetinje, D.O.O. “Zoran M” Cetinje, D.O.O. “Vuko” Cetinje i D.O.O. “Modni studio Đuro” Cetinje, D.O.O. “Marko M&M”),
 - opravka vozila 5 (D.O.O. „Mama mia“ Cetinje, D.O.O. „Mondial“ Cetinje, D.O.O. „Tomanović“ Cetinje, D.O.O. “Huter” Cetinje i D.O.O. “Efel motors” Cetinje),
 - pjeskarenje suvim ledom 1 (D.O.O. „Crymont“ Cetinje),
 - čišćenje i održavanje klima uređaja 1 (D.O.O. „Eco Montenegro“ Cetinje),
 - vulkanizerske usluge 2 (D.O.O. „Eurogum“ Cetinje i D.O.O. “Mama mia” Cetinje),
 - izrada suvenira 1 (D.O.O. „Format sistem“ Cetinje),
 - stolarska 2 (D.O.O. „Ceting“ Cetinje i D.O.O. “Drvoluk” Cetinje) i
 - djelatnost pružanja usluga pranja motornih vozila 1 (D.O.O. “Vulkanizer Toto” Cetinje),
 - auto-električarska 1 (D.O.O. “Auto elektrika Pejaković” Cetinje),
 - knjigovezačka djelatnost 1 (D.O.O. “Cicero Cet” Cetinje).
- Javni prevoz putnika u drumskom saobraćaju – taxi prevoz putnika na teritoriji Prijestonice Cetinje obavljaju 3 privredna društava sa ukupno 17 vozila.

II ANALIZA DJELATNOSTI

Praćenjem i analizom tokom kalendarske godine obima i vrsta djelatnosti sadržanih u ovoj informaciji može se zaključiti da se u toku ljetnje turističke sezone (period maj-septembar) najviše povećava broj subjekata koji obavljaju trgovinsku djelatnost (standovi, tezge i slično), u manjem obimu broj subjekata koji obavljaju ugostiteljsku ili turističku djelatnost (iznajmljivanje vozila, iznajmljivanje ostalih prevoznih sredstava - motorcikala, pružanje turističkih usluga koje uključuju sportsko-rekativne i avanturističke aktivnosti - vožnja na sajli zip line), dok ostale djelatnosti ostaju na istom ili neznatno promijenjenom obimu tokom čitave godine.

Prema prikazanoj strukturi i obimu privrednih djelatnosti da se zaključiti da su na području Prijestonice Cetinje kao oblik organizovanja privrednih subjekata najviše zastupljena privredna društva i preduzetnici, tako da imaju važnu ulogu u ekonomskom razvoju Prijestonice.

Najveći broj privrednih društava je društvo sa ograničenom odgovornošću (D.O.O.) koje mogu osnovati fizička ili pravna lica ulaganjem novčanih ili nenovčanih sredstava radi ostvarivanja profita, a njegovi osnivači odgovaraju za obaveze društva do iznosa svojih uloga. Ova društva mogu osnovati jedno ili više fizičkih lica, a utvrđeni iznos osnivačkog kapitala ne može biti manje od 1 eura, mala su po prometu i broju zaposlenih i imaju standardan program djelatnosti. Ista su se pokazala kao vrlo elastična za prilagođavanja promjenama na tržištu u uslovima slabljena tražnje kada pada kupovna moć stanovništva.

Uočava se da nema rasta osnivanja akcionarskih društava koja predstavljaju najpoznatiji i ekonomski najznačajniji oblik korporativnih preduzeća.

III USLOVI ZA OBAVLJANJE DJELATNOSTI

Da bi otpočeli sa poslovnim aktivnostim iz oblasti trgovine i zanatstva privredna društva i preduzetnici nemaju obavezu da obezbjeđuju odobrenje za rad, već podnose pisanu prijavu kojom prijavljuju početak obavljanja djelatnosti kao i promjene i odjavu istih.

Što se tiče turističke i ugostiteljske djelatnosti Zakonom o turizmu i ugostiteljstvu je pojednostavljen postupak izdavanja odobrenja za obavljanje istih. Tako je propisano da

za dobijanje odobrenje za obavljanje djelatnosti u ugostiteljskim objektima za pružanje usluga, pripremanje usluživanje hrane i pića: restoran (klasični i specijalizovani), picerija, konoba, grupa kafe-barovi, catering objekti, objekti brze hrane kao i objekti jednostavnih usluga uz zahtjev stranka prilaže dokaz o svojini ili zakupu ugostiteljskog objekta, dokaz za poslovođu ugostiteljskog objekta i popunjen obrazac za upis u Centralni turistički registar, dok dokaz o registraciji u Centralnom registru privrednih subjekata pribavlja nadležni organ koji izdaje odobrenje po službenoj dužnosti. Na osnovu takvog podnesenog zahtjeva nadležni organ lokalne uprave u postupku izdavanja odobrenja za obavljanje ugostiteljske djelatnosti utvrđuje ispunjenost minimalno-tehničkih uslova u pogledu prostora, uređaja i opreme ugostiteljskog objekta i izdaje odobrenje.

U nadležnosti lokalne uprave je i kategorizacija ugostiteljskih objekata za: kuće za stanovanje, turističke apartmane, sobe za iznajmljivanje (najviše 10 smještajnih jedinica odnosno 20 kreveta za fizička lica), restoran klasični i specijalizovani. Utvrđena kategorija izdaje se na period od 3 godine.

Za usluge smještaja turista nadležni organ izdaje rješenje o upisu u Centralni turistički registar.

Istim propisom data je mogućnost da ugostiteljski objekat može imati dvije vrste ugostiteljskih objekata ako su za svaku od njih ispunjeni minimalno-tehnički uslovi propisani ovim zakonom.

Privredna društva i preduzetnici mogu privremeno ili trajno prestati sa obavljanjem ugostiteljske djelatnosti, tako što nadležnom organu koji je izdao odobrenje za rad dostavljaju pisano obavještenje tri dana prije, a najkasnije danom privremenog ili trajnog prestanka obavljanja djelatnosti, odnosno ponovnog otpočinjanja obavljanja djelatnosti. U slučaju trajnog prestanka obavljanja djelatnosti nadležni organ donosi rješenje o ukidanju odobrenja za obavljanje ugostiteljske djelatnosti i rješenja o upisu u CTR.

Prema prikazanoj strukturi privrednih djelatnosti na teritoriji Prijestonice Cetinje najviše je i dalje zastupljena trgovinska djelatnost, dok je zanatska djelatnost na istom nivou kao i prethodnih godina. Primjetno je da su deficitarne zanatske djelatnosti: časovničarska, dimnjačarska, fotografska, krojačka, limarska, keramičarska, molerska, parketarska, obućarska i slično.

IV PRIJEDLOG MJERA

Kako bi se u buduće na teritoriji Prijestonice povećao broj subjekata iz oblasti privrednih djelatnosti potrebno je poboljšati poslovni ambijent u smislu smanjenja opštinskih poreza i dažbina koje su limitirajući faktor razvoja preduzetništva. Navedene aktivnosti bi rezultirale i privlačenjem stranih investicija.

U tom smislu je Odlukom o lokalnim administrativnim taksama Prijestonice Cetinje propisan niži iznos taksene tarife za donošenje rješenja o kategorizaciji restorana sa 30€ na 3€ i za rješenje o kategorizaciji objekata za smještaj turista (sobe, apartmani i kuće) sa 10€ na 3€, dok je iznos administrativne takse na podnešene zahtjeve smanjen sa 4€ na 2€, a za donošenje rješenja sa 4€ na 3€.

Planirano je smanjenje obaveza po osnovu članskog doprinosa, procedura donošenje odluke je u toku po kojoj se članski doprinos obračunava na osnovu ostvarene dobiti obveznika umjesto dosadašnjeg obima prihoda, što u konačnom značajno smanjuje navedenu dažbinu za obaveznike plaćanja.

Kako su u toku aktivnosti na izradi Odluke o podsticajima u razvoju preduzetništva ovaj Sekretarijat je aktivno uključen u izradi iste davljanjem mišljenja i sugestije iz ove oblasti.

Važno je napomenuti obzirom da Prijestonica svoj ekonomski razvoj zasniva prvenstveno na razvoj turizma, i dalje nastaviti na izgradnji putne infrastrukture koja će u mnogome doprinijeti ravnomjernijem razvoju Prijestonice Cetinje, a naročito seoskog područja što se i pokazuje rekonstrukcijom regionalnog puta Cetinje - Njeguši - Ivanova korita.

SEKRETARIJAT ZA FINANSIJE I
EKONOMSKI RAZVOJ

SEKRETARKA,

Branka Radović,dipl.ecc